

LBRIS

We know
books

Gabriela Popa

Vreme și Semne

Editura Dharana
București
2018

Partea I**ORBECĂIND PRIN NEGURA TINEREȚII****1. Să facem cunoștință!****Bună!**

Sunt Eu, un om care are câteva lucruri de spus tuturor: gânduri, emoții, întâmplări atât de frumoase, încât e păcat să le țină doar pentru el. Iar dacă nu le-aș împărtăși cu voi, înseamnă că am trăit degeaba pe Pământ. Plus că m-ar mânca limba încontinuu să vorbesc despre ele, ceea ce m-ar duce în situația penibilă de a deveni o „moară stricată”.....

Unii deja spun că vorbesc prea mult. Acum, depinde cât de vorbăreți sunt ei, cei care mă caracterizează așa. Dacă mă întrebați pe mine, clar că nu sunt. Părerea mea despre mine e că știu să tac când e de tăcut și să vorbesc când am ceva de spus. Dar am trecut și prin situații când trebuia să vorbesc și...n-am putut (asta se numește timiditate). Sau când trebuia să tac și nu m-am putut abține să nu vorbesc (asta poartă numele de euforie). Deci, vi se pare că sunt un om anormal?

Apropo de vorbit, da, îmi plac niște versuri dintr-un

cântec popular care spun așa: „*Dragostea din ce-i făcută?/ Din omul cu vorbă multă./ Urâtul din ce se face?/ Din omul care tot tace./ Urâtul din ce-i făcut?/ Din omul care-i tăcut./ Nu mai calce iarba verde/ Cine-n dragoste nu crede.*” Eram în liceu când l-am ascultat pentru prima dată interpretat de un grup superb de tineri talentați care se numea SONG. Suntem Oamenii Noului Generații, ziceau ei că înseamnă acest nume, SONG. Un grup ale cărui interpretări au revoluționat ideea de cor și repertoriu coral din anii 1970... Cântecul despre care vă spun era o exprimare ritmată și jucăușă a unui dialog între fete și băieți pe tema dragostei, evident.

Dar să nu credeți că o să vă zăpăcesc acum cu încă o carte despre dragoste, care să se adauge catralioanelor de cărți romantice care s-au scris pe lumea asta... Nu despre asta o să vă povestesc, deși ar fi un subiect frumos, nu? Bine, nu pentru toți. Că experiențele unora în materie de amor sunt de toată drama. Chiar și ale mele pe ici, pe colo... Dacă o să fie cazul, o să vă povestesc câte ceva, de la mine sau de la alții, dar, repet: nu mi-am propus să scriu o carte siropoaso-dramatico-melancolico-de dragoste.

Poate despre Iubire, da. De Iubire, din Iubire. Asta deja înseamnă altceva.

Am să încep prin a vă povesti un vis de-al meu. Un vis visat noaptea în somn, nu o dorință. Un vis adevărat, dacă îi pot spune așa. Nu știu cum sunteți voi, dar eu visez mult când dorm. Toată lumea visează, știu, dar eu îmi și

dau seama de asta. Pentru că am întâlnit oameni care spun că ei nu visează, deși neurologii confirmă că toți visăm, dar nu ne amintim. În fiecare dimineață mă străduiesc, și o fac cu multă curiozitate și plăcere, să îmi reamintesc visele. Mi-am format obiceiul ca imediat ce mă trezesc să-mi amintesc ce am visat, până nu se diluează imaginile și senzațiile trăite în vis. Lumea viselor mi se pare fascinantă și plină de subînțelesuri. De aici, hop și provocarea de a le descoperi! De-a lungul vieții am consultat tot felul de dicționare de vise, ca să descifrez ce se ascunde în spatele poveștilor (de cele mai multe ori absurde), ale personajelor sau lucrurilor de tot felul care apar în visele mele. Am avut perioade când, una-două, mă visam mireasă. Dacă m-aș fi luat după mama (și o perioadă m-am luat, că, na! e mama, ea trebuie să le știe pe toate – ziceam eu... pentru că așa ziceau toți din jurul meu...) aș fi fost pe moarte după fiecare astfel de vis! Mă trezeam bine dimineața, apoi când îmi aminteam că m-am visat în rochie albă de mireasă, mă apuca groaza. Aoleu, ce-oi mai păți azi? Îi povesteam mamei la telefon – că mă apăsa povara acelei nenorociri potențiale – și o apuca panica și pe ea: „*Mamă, ai grijă pe unde umbli, când traversezi, să nu dea vreo mașină peste tine... să nu te cerți cu bărbati-tu să vă încăierăți, cine știe ?!*” La început eram stresată și cu ochii în patru. Nu mi-a prins rău, pentru că mă comportam mai atent cu tot ceea ce era în jurul meu în ideea de a mă feri de vreun accident. Apoi, am constatat că un dicționar de vise tălmăcea

altfel acest simbol, cum că „*pentru femei, visul de a fi mi-reasă ar putea aduce fericirea în dragoste, dar totodată și teama de acest sentiment, pentru ca în realitate este exact invers și ea nu știe dacă chiar își dorește sau nu.*” Cam alambicat, dar măcar nu zicea nimeni nimic de moarte, deci preferabil!

De la bunica mea cu nume de floare, Margareta (Dumnezeu să o odihnească acolo unde e) am învățat că zvonul de moarte îl prevestește visul în care îți cade un dinte. Țin minte că după ce își termina o parte din treburi prin curte, bunica lua o pauză și mergea pe alee spre poartă. Eu, copil fiind, fugeam după ea să nu o pierd.

- *Nu plec nicăieri, mamă-mare, iete mă uit și io la vale să văd cine-a mai murit, c-am visat az-noapte că mi-a căzut un dinte...*

Explicația asta a funcționat în mare parte și la visele mele în care mă vedeam știrbă. Aici mai era un „clenci”:

- *Te-a durut?* mă întreba mama când îi povesteam visul.

- *Mmm, nu prea.*

- *Ei, înseamnă că auzi de moartea cuiva îndepărtat de tine...* Sincer, era o ușurare, totuși! Și să știți că de câteva ori chiar s-au adevărit. Din fericire, căderea dinților, în vis, nu a fost însoțită de dureri.

Visele astea despre moarte ne sperie tare rău... pentru că ne temem cu toții nu numai de ea, dar și de suferința pe care o provoacă celor care rămân în urma ei...

Multă vreme mirosul de tămâie (cu care azi mi-e drag să-mi „curăț” casa) mi-a fost foarte greu de suportat. Știam de copil: tămâia se dă în biserică la mort. Atât! Din păcate, educația mea spirituală s-a rezumat la o relație funebră cu biserica întrucât eram dusă acolo doar pentru a participa la slujbe de înmormântare, când mă trăgea bunica după ea, să nu rămân singură acasă.

2. Dumnezeu?

N-am jucat în aceeași echipă!

Am crescut de mică la țară, la bunica din partea mamei, în Oltenia (Doamne, ce frumos a fost!). Sigur că doar acolo, în acel mediu în care s-au păstrat tradițiile și obiceiurile străvechi, populare, am aflat și despre Dumnezeu. Acasă, la oraș, părinții mei nu vorbeau nici despre acest subiect, nici despre oricare altul cu semnificație religioasă. E adevărat că am trăit timpuri în care spiritualitatea nu era deloc încurajată și susținută de regimul politic comunist de atunci, ba dimpotrivă. Religia era considerată o înșelătorie și o „deturnare a conștiințelor de la rolul lor activ și concret în societate”. Teoretic, ni se recomanda să nu credem în altceva în afara indicațiilor pe care le trasa partidul de guvernământ. Acestea se materializau în procente de eficiență în muncă, tone la hectar de recolte, ki-

lowați—oră de electricitate economisită, apartamente date în folosință, congrese și conferințe naționale, de partid etc., adică lucruri concrete, nu rugăciuni și osanale închinatelor unor icoane pictate cu figuri de sfinți despre care se presupune doar că ar fi existat cândva. Credința în „himere” era privită ca o dovadă de prostie, de incultură și era blamată. Cei care refuzau să sisteze legăturile cu biserica și cu tradițiile religioase erau disprețuiți și marginalizați, până chiar la a fi împiedicați să avanseze profesional. Erau considerați înapoiți, neadaptați vremurilor moderne dominate de știință. Iar un om înapoiat nu avea nici o calitate... Pe când la orașe ateismul învinsese, la sate vechile concepții erau mai greu de eradicat.

Trăind la țară, bunica se adaptase noilor tendințe pentru a nu produce neplăceri copiilor săi, oameni cu carte pe la Craiova și București. Respecta rânduielile și sărbătorile creștine, dar nouă, nepoatelor pe care le-a crescut, nu ne-a impus să le urmăm și nici nu ne-a predat lecții de religie.

Pentru mine, aceea a fost perioada când mi-am format o părere personală despre Dumnezeu, construită mai mult pe baza a ceea ce auzeam și vedeam în jurul meu, decât pe niște cunoștințe temeinice de religie, pe care singură, oricum, nu aveam de unde să le iau.

De exemplu, imaginea Lui era cea pe care o vedeam în fiecare zi într-un tablouș pe care îl avea bunica în holșorul de la intrare. Dumnezeu, era un moș supărat, cu

plete și barbă albă, înconjurat de îngeri, care ședea pe un nor și se uita din cer încruntat în jos, spre Pământ. De aceea, mi se părea foarte credibil ce auzeam de la diverse persoane care îmi spuneau „*Să nu cumva să nu fii cuminte, că îl superi pe Dumnezeu și te pedepsește!*” sau „*Te blestemă Dumnezeu*” sau „*Ferească Dumnezeu!*” sau „*Te bate Dumnezeu*” etc.

Mai auzeam și „declarații” cu adresă, adică blesteme, gen: „*Trăzni-l-ar Dumnezeu să-l trăznească de om prost/ nebun/ etc.*” sau „*Dar-ar Dumnezeu, praful și pulberea să se aleagă de...*”, ceea ce era maximum de ce rău putea să i se întâmple unui om.

Sigur că uneori mai auzeam și: „*L-a ajutat Dumnezeu și pe el...*” sau „*Să-ți ajute Dumnezeu și să-ți dea...*” însă știam că era tot un fel de situație necăjită în care se afla cineva, cu o nuanță de milă și compătimire. Pentru că, mai degrabă se considera că dacă unui om i se întâmpla ceva fericit a fost o chestiune de noroc, nu de Dumnezeu. Cei care credeau că a fost și un amestec dumnezeiesc pe acolo, nu uitau să precizeze: „*La barza chioară face Dumnezeu cuib!*”, adică, inexplicabil, s-a îndurat Dumnezeu și de omul ăsta neajutorat și vai de capul lui și a făcut o minune pentru el... Adică, nu merita el bucuria asta... (spusă cu dispreț și invidie). Acuma, nu știu dacă tipul ăsta de judecată este specific doar oltenilor... parcă nu m-aș risca să zic că da.

Dumnezeu era așa de mare și puternic, încât gestiona

inclusiv vremea: când era soare și frumos afară, era ok. Dar când dădea cutremure, inundații, geruri și viscole, bunica zicea: „*Ne-a pedepsit Dumnezeu*”. Cel mai crunt mi se părea atunci când aflam că „*L-a luat Dumnezeu pe X sau pe Y*”, și uneori aceștia erau tineri din sat, copii sau bătrâni cunoscuți și dragi mie. Mi se părea îngrozitor ca Dumnezeu să ia oamenii de pe pământ, când și cum „vrea mușchii lui”.

Așadar, cum putea fi pentru mine Dumnezeu, decât un bătrân cu puteri supranaturale, în general răzbunător și rău cu noi, oamenii? O instanță supremă și discreționară, un tiran terifiant a cărui imagine se activa în capul meu doar la evenimente dramatice. Mi-era frică de el și mă bucuram când ajungeam la București că nu prea mai auzeam pomenindu-i-se numele, ceea ce îmi dădea impresia că pe aici nu prea ne mai deranja cu pretențiile și răutățile lui...

Dar cât stăteam la țară, frica mea cea mai mare era ca acest Dumnezeu să nu mi-o ia pe bunica. Și ea, ce credeți că făcea? Râdea de mine când o rugam:

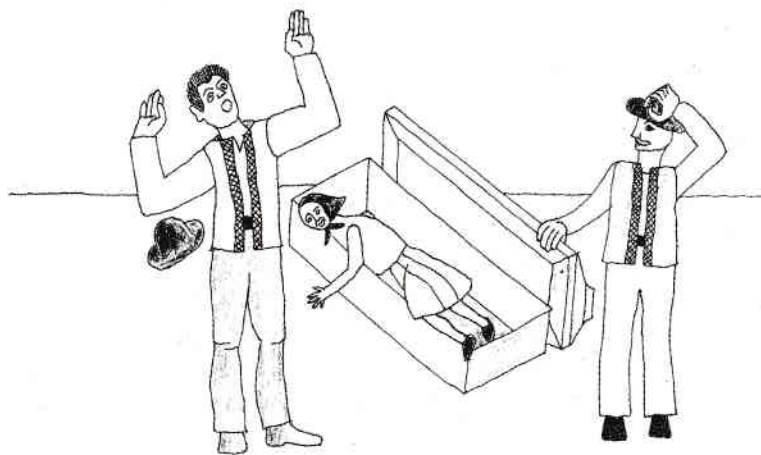
- *Mamaie, să nu mori! Când mai vorbești cu Dumnezeu, roagă-l să nu te ia niciodată, nici când oi fi eu la București și mata rămâi singură doar cu Nero*” (câinele ei de pază).

- *Lasă, mumă, că Dumnezeu e bun cu noi, că suntem cumiști. Și eu sunt cuminte și d-aia Dumnezeu nu se supără pe mine. Dar să te mai rogi și tu, mumă, la el să nu mă ia, că el ne ascultă dacă ne rugăm.*”

Aha, deci avea și o părțică bună Dumnezeu ăsta: te ajuta până la urmă, dar pretenția lui era să îl rogi. Cât mai mult.

Bunica a fost primul om fără frică de moarte pe care l-am cunoscut; ba chiar făcea glume pe seama ei și o aducea foarte des în discuție, cu detașare, ca pe o mutare dintr-o casă în alta: din cea în care locuia acum, în cea „din vale” unde era cimitirul.

Într-o zi, doi meșteri din sat i-au adus în curte coșciugul pe care și-l comandase. Mamaie l-a studiat cu atenție, să n-aibă cine știe ce crăpături sau alte defecte (de parcă ar mai fi contat...) în timp ce tâmplarii tot îl laudau că l-au făcut cu grijă, că e bine încleiat iar lemnul e din cel mai rezistent. Pe mamaie nu prea o puteai face din vorbe; până nu se convingea ea cu ochii ei, nu se lăsa! După vizionarea mărfii, le-a plătit coșciugul și apoi i-a chemat pe meșteri în bucătăria de vară să-l „ude”, conform obiceiului, cu câte o cinzeacă de țuică, să țină cât mai mult...!!! Când oamenii erau la ultima înghițitură, hop și ea se face că aude pe cineva la poartă, iese din bucătărie și se ascunde în coșciug. Meșterii golesc țoiurile și dau să plece către poartă, căutând-o din ochi pe bunica să-și ia bun rămas. Numai că trecând pe lângă coșciug, dintr-odată se pomenesc că îi zboară capacul într-o parte și din el iese bunica apucându-i de picioare: „Buuuu!” Bărbații au sărit ca arși de le-au căzut căciulile în iarbă, iar mamaie nu se mai putea ridica din coșciug de răs. Ați mai pomenit așa

Multă vreme s-a vorbit în sat despre această întâmplare de care făcea haz toată lumea. Iar mamaie a ținut coșciugul în bucătăria de vară, ca adăpost pentru sacii de mălai, până când i-a venit timpul să îl folosească de adevăratelea.

Tataie locuia mai mult la București pentru că avea serviciul aici. Deși mie mi se părea că era mai evlavios decât bunica, a fost la fel de cumpătat în a ne transmite din credința lui pe care o trăia launtric. Marea lui operă de frondă față de materialismul care cuprinsese societatea anilor 1960-1990, a fost să copieze Biblia pe propriile lui caiete, în nopțile când lucra ca paznic de noapte. Biblia era o carte interzisă pe atunci și pentru că n-o avea o copiase tocmai ca să o poată reciti oricând simțea nevoia. Caietele erau păstrate cu mare grijă într-un sertar încuiat în singura

cameră pe care o avea într-o curte comună, pe strada Ari-onoaia din cartierul Uranus. Când mai mergeam pe la el și găscam sertarul descuiat, îi cotrobăiam prin caiete să văd ce e în ele. Avea un scris atât de caligrafic și de înflorat, încât cu greu descifram cuvintele. Oricum, n-aș fi înțeles mare lucru chiar dacă m-aș fi apucat de citit. Amintirea mea cea mai dragă cu bunicul e cea în care ne aducea în fiecare an de la Biserică „paște” de Înviere, bucățelele de pâine înmuiată în vin. Bunicul nu se lipsea de slujba de Înviere în nici un an. Participa la slujbă toată noaptea iar dimineața îl așteptam cu toții să ne aducă Paștele, de parcă ne aducea cine știe ce comoară sau „fruct” oprit. Țin minte și acum că prima mea grijă după ce mă trezeam din somn era să caut în ușa frigiderului șervețelul plin cu bucățele de pâine înmuiată în vin, ca să iau înainte de masă... Părinții mei se fereau să aibă de a face cu Biserica din cauză că o simplă sesizare făcută de cineva despre acest aspect din viața lor sau a familiilor lor le putea periclita carierele, mai ales a tatălui meu care era ofițer. Într-un timp chiar îl rugaseră pe tataie să fie mai discret cu Biserica, din același motiv. Cu toate că nu avea nici o semnificație religioasă pentru mine, faptul că el înfrunta pentru noi un pericol, o interdicție, (care în capul meu era ca și când ar fi riscat pușcăria), mie mi se părea ca ăsta era semnul supremei afecțiuni pe care bunicul o manifesta față de noi, familia lui.

Astea au fost timpurile pe care mi le-am ales să mă